

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU ARENGUKAVA AASTANI 2010

Tartu Ülikooli Raamatukogu (TÜR) missioon on:

- oma kogusid arendades pakkuda parimal tasemel raamatukogu- ja infoteenuseid, olla usaldusväärne partner Tartu Ülikooli liikmetele jt kasutajatele nende õppe-, teadus- ja kutsetöös
- teha raamatukogus talletatav kultuuripärand teadustööks paremini kättesaadavaks ning tagada selle säilimine tulevastele põlvetele
- edendada rahvusvahelisele tasemele vastavat raamatukogu- ja infoteaduste alast teadus- ning arendustegevust.

Lähtealused

Tartu Ülikooli Raamatukogu arengukava juhindub Tartu Ülikooli seadusest (1995), Sundekssemlari seadusest (1997), Tartu Ülikooli põhikirjast (1999; ptk III. 3.2.1. Tartu Ülikooli Raamatukogu), Tartu Ülikooli arengukavast 2008 (kinnitatud 19.12.2003), Tartu Ülikooli Raamatukogu põhikirjast (kinnitatud 28.10.2005) ning EV haridus- ja teadusministri määrusest „Teadusraamatukogudele ja arhiivraamatukogudele esitatavad nõuded, teadusraamatukogu ja arhiivraamatukogu nimetamise tingimused ja kord” (15.01.2002, nr 10).

Visioon

Tartu Ülikooli Raamatukogu on Eesti juhtiv teadusraamatukogu ja arhiivraamatukogu, hinnatud kultuurivaramu, rahvusteadustealane infokeskus, nõustamis- ning kompetentsikeskus raamatukogudele.

Tartu Ülikooli konkurentsivõime tugevdamiseks Eestis ja rahvusvahelises ulatuses teostub raamatukogu areng järgmistes valdkondades:

1. kogud
2. e-raamatukogu
3. teenused
4. teadus- ja arendustegevus
5. töö- ja õpikeskkond
6. organisatsioon.

1. KOGUD

Kindlustada ülikooli õppe- ja teadustööks vajaliku informatsiooni esindatus TÜR-i kogudes parimal võimalikul tasemel.

Tegevuskavad:

1. Suurendada elektrooniliste väljaannete osakaalu, et TÜ liikmetele olulisimad andmebaasid ja elektroonilised teadusajakirjad oleksid kättesaadavad, milleks saavutada 2010. aastaks raamatukogu komplekteerimiseelarve mahuks vähemalt 2 mln eurot
2. Täiendada järjepidevalt kogusid rahvustrükiste ja *Estonica*¹/*Baltica* trükistega, likvideerida aastakümnete jooksul tekkinud puudujäägid humanitaarvaldkonna teaduskirjanduse osas 2008. aastaks
3. Arendada kogusid, aitamaks kaasa TÜ õppekavade akrediteerimisele; arvestada võõrkeelsete õppekavadega
4. Ressursside otstarbekama kasutamise eesmärgil töötada koos teaduskondade ja asutustega 2007. aastaks välja ülikooli raamatukogude kogude arendamise põhimõtted
5. Kogudele juurdekasvuruumi kindlustamiseks olemasolevates hoidlates ning hoidlapindade ökonoomsemaks kasutamiseks kooskõlastada 2008. aastaks säilitusstrateegiad teiste teadusraamatukogudega ning Eesti Hoiuraamatukoguga.

2. E-RAAMATUKOGU

Informatsioonile ja raamatukogu teenustele ligipääsu laiendamiseks arendada e-raamatukogu.

Tegevuskavad:

6. Kogude ja teenuste arendamiseks e-keskkonnas jõuda 3. ja 4. tasandile EL e-halduse klassifikatsiooni järgi, mis sisaldab:
 - 6.1 kaartkataloogide konverteerimist elektronkataloogi ESTER
 - 6.2 märksõnastiku INGRID arendamist ning koostööd Eesti Rahvusraamatukoguga tema poolt hallatava „Eesti üldise märksõnastiku” ja INGRID-i ühendamiseks 2009. aastal
 - 6.3 ajalooliste ja erikogude (käsikirjad, fotod, kunstiteosed, kaardid) digiteerimisel masstootmise tehnoloogia (10 kaadrit minutis) rakendamist
 - 6.4 e-konspektide avaldamist ülikooli vajadustest lähtudes ning kooskõlas autoriõigustest tulenevate tingimustega alates 2007. aastast
 - 6.5 teadustööde jt materjalide repositooriumi loomise ja kasutamise põhimõtete väljatöötamist koostöös Eesti Teadusinfosüsteemi arendajate ning haldajatega alates 2007. aastast
7. Raamatukogu tõhusamaks integreerimiseks õppetöösse arendada koostööd teaduskondadega ning Eesti e-ülikooliga, pakkudes e-konspektide avaldamisvõimalusi ning osaledes e-kursuste väljatöötamisel ning läbiviimisel; luua e-õpikute kogu
8. Seada eesmärgiks digikogude integreeritud haldamine, kirjeldamine ja kasutamine aastast 2010
9. Jätkata raamatukogu infotehnoloogilise infrastruktuuri arendamist, sh.
 - 9.1 laiendada 2007. aastaks traadita interneti leviala kõikjale lugejatele mõeldud alale
 - 9.2 e-õppe toetuseks suurendada 2010. aastaks arvutikohtade arvu 200-ni
 - 9.3 tagada võrguühendus min 100 MB/s võrgu igas punktis ning võrgu, sh serverite stabiilne funktsioneerimine

¹ Eestit käsitlevad või Eesti kohta andmeid sisaldavad võõrkeelsed teavikud

3. TEENUSED

Teha raamatukogu kasutamine lihtsaks ja mugavaks, pakkuda mitmekesiseid parima kvaliteediga teenuseid.

Teenuste väljatöötamisel ning pakkumisel lähtutakse erinevate sihtgruppide infovajadustest ning arvestatakse kaasaegsete õppe- ja õpetamismeetoditega, kasutades maksimaalselt info- ja kommunikatsioonitehnika võimalusi.

Tegevuskavad:

10. Kiirendada kaartkataloogide üleviimist masinloetavasse vormi. Optimeerides olemasolevaid ressursse jõuda selleni, et 2009. aastaks on *e*-kataloogis ESTER kirjeldatud 1945.–1998. a ilmunud võõrkeelsed, eestikeelsed, Eestis ilmunud ning *Estonica* trükised
11. Suurendada iseteeninduse osatähtsust, sh hankida 2007. aastaks vajalikud tehnilised vahendid tagastatud trükiste iseteeninduslikuks registreerimiseks
12. Suurendada avakogusid (praegu ca 230000 eks — 400000 eksemplarile)
13. Töötada 2007. aastaks välja tasuliste infoteenuste mudel
14. Infopädevuse² arendamiseks töötada 2006/2007. õppeaastaks välja veebipõhise kursuse pilootprojekt ning aastaks 2009 kursused kõikidele teaduskondadele
15. Rahvusteadusalase uurimistöö toetuseks talletada ülikooliga seotud informatsiooni, luua rahvusteadusalaseid andmebaase

4. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Teadus- ja arendustegevus TÜR-is on rahvusvahelisel tasemel.

Tegevuskavad:

16. Tegutseda initsiatiivikalt Eesti *e*-raamatukogu arendamisel; osaleda üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides
17. Arendada TÜR Eesti ülikooli- ja teadusraamatukogude nõustamis- ja kompetentsikeskusena
18. Arendada TÜR 2007. aastaks atraktiivseks praktikabaasiks TÜ Viljandi Kultuurikolledži raamatukogunduse ja infoteaduse eriala üliõpilastele
19. Pakkuda täiendkoolituskursusi raamatukogude töötajatele; kujundada TÜR-i töötajate hulgast 2010. aastaks vastav lektorite kaader
20. Arendada raamatukogu- ja infoteaduste ning raamatuteaduse alast, teaduse ja TÜ ajalugu puudutavat teadustööd; luua raamatukogus 2006. aastaks struktuuriüksus teadusuuringute tulemuslikuks läbiviimiseks
21. Korraldada regulaarselt meetodilisi ja teaduslikke seminare, konverentse jm üritusi. Teha ettevalmistusi selleks, et LIBER-i (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche; Euroopa Teadusraamatukogude Ühendus) aastakonverents toimuks Tartus
22. Jätkata koos Eesti Raamatukoguhoidjate Ühinguga Friedrich Puksoo auhinna väljaandmist parima raamatukogunduse, raamatuteaduse või bibliograafiaalase töö autorile.

Kommentaari: Arengukava eelmine redaktsioon nägi ette teaduskeskuse moodustamise 2009.

² Infopädevus, mittesv: infokirjaoskus - teadlikkus informatsiooni ja vastavate allikate potentsiaalset ning võime neid kasutada // Informatsioon ja dokumentatsioon : sõnastik. Tallinn : Eesti Standardikeskus, [2004]. Lk. 124. (Eesti standard EVS-ISO 5127:2004)

5. TÖÖ- JA ÕPIKESKKOND

Tartu Ülikooli Raamatukogu füüsiline töö- ja õpikeskkond vastab erinevate sihtgruppide ootustele ja vajadustele, on erinevatesse kampustesse koondunud ülikooliperele atraktiivne kohtumis- ja suhtlemiskoht.

Tegevuskavad:

23. Koostada 2006. aastaks raamatukoguhoone täieulatusliku renoveerimise kava lähteülesanne ning renoveerimise tulemuslik finantsplaan
24. Raamatukogu paremaks integreerimiseks ülikooli õppetöösse luua rühmatööruume ning kaasaegse tehnikaga varustatud loenguruume; üliõpilastele paremate võimaluste loomiseks raamatukogus töötamiseks suurendada 2010. aastaks funktsionaalsete lugejakohtade arvu 600-ni
25. Arendada tehniliselt raamatukogu konverentsikeskust, pakkumaks kõrgetasemelist teenust TÜ teaduskondadele jt asutustele konverentside jm ürituste korraldamisel. Teha konverentsiteenuse pakkumisel koostööd Tartu Ülikooli (teadus- ja arendusosakond; infotehnoloogia osakonna multimeedia talitus ning filmi- ja videotalitus), Eesti Maaülikooli jt Tartu astutustega. Saavutada konverentsikeskuse aastakäibe kasv 10 % .

6. ORGANISATSIOON

Tartu Ülikooli Raamatukogu on innovaatilise töökorraldusega, motiveeritud ja uutele ideedele avatud töötajatega õppiv organisatsioon.

Tegevuskavad:

26. Koostöös teaduskondade, kolledžite ja asutustega kujundada TÜ raamatukogud 2008. aastaks ökonoomselt ja efektiivselt toimivaks võrguks
27. Rakendada meetmed personali järjepidevuse ning jätkusuutlikkuse tagamiseks
28. Luua TÜ partnerülikoolide raamatukogudega personalivahetuse sidemed; saavutada, et raamatukogu juhtivad spetsialistid stažeeriksid välismaal vähemalt kord viie aasta jooksul
29. Efektiivsuse suurendamiseks kindlustada 2007. aastaks kõik töötajad kaasaegsete töövahenditega
30. Rakendada 2009. aastaks kvaliteedimonitooringu süsteem, juhindudes kvaliteedistandarditest
31. Taotleda ELNET Konsortsiumi kaudu riigieelarvelist otsefinantseerimist avaliku teenuse osutamise eest ning kultuuriväärtuste säilitamiseks rahvusvahelistele nõuetele vastava infrastruktuuri arendamiseks.
32. Kaasata erasektori panus raamatukogu tegevuste edendamiseks ja infrastruktuuri parandamiseks.

Vahekokkuvõtte tegemine Arengukava täitmisest ning vajadusel muudatuste tegemine on kavandatud 2008. aastasse.